

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 7. kesäkuuta 2024
(OR. en)

10550/24

SOC 412
EMPL 236
ECOFIN 621

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus neuvoston päätelmiksi eläkkeiden riittävydestä – <i>Hyväksyminen</i>

1. Valtuuskunnille toimitetaan ohessa sosiaalisen suojelun komitean laatima ehdotus neuvoston päätelmiksi eläkkeiden riittävydestä.
2. Päätelmät perustuvat sosiaalisen suojelun komitean ja Euroopan komission laatimaan eläkkeiden riittävyttä koskevaan vuoden 2024 raporttiin. Näihin päätelmiin sisältyy myös raportin keskeisten päätelmien hyväksyminen.
3. Päätelmäehdotuksesta keskusteltiin sosiaalisen suojelun komiteassa ja yhdessä sosiaalityöryhmän kokouksessa. Epävirallisen kirjallisen kuulemisen jälkeen työryhmä pääsi yhteisymmärrykseen tämän ilmoituksen liitteessä olevista päätelmistä.

4. Komiteaa pyydetään

- vahvistamaan liitteessä olevasta päätelmäehdotuksesta saavutettu yhteisymmärrys; ja
- toimittamaan liitteessä oleva päätelmäehdotus 20. kesäkuuta 2024 kokoontuvan TSTK-neuvoston hyväksyttäväksi.

Ehdotus neuvoston päätelmiksi**Eläkkeiden riittävyys**

1. **TODETEN**, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa vahvistettu oikeus riittävään vanhuuden toimeentuloon ja eläkkeisiin on sosiaalisen Euroopan keskeinen osa ja ratkaisevan tärkeä vuodeksi 2030 asetetun köyhyyden vähentämistavoitteen saavuttamiseksi.
2. **TUNNUSTAEN**, että kun ikääntyneiden osuus yhteiskunnassamme kasvaa tulevina vuosikymmeninä, eläkkeiden riittävyyden varmistaminen on haastavaa mutta ratkaisevan tärkeää väestön hyvinvoinnin tukemiseksi.
3. **PALAUTTAEN MIELEEN**, että Euroopan unioni tukee kansallisia toimia riittävän vanhuuden toimeentulon varmistamiseksi muun muassa helpottamalla kokemusten vaihtoa, seurantaa ja arviointia, ja että sosiaalisen suojelun komitean ja komission laatimat eläkkeiden riittävyyttä koskevat raportit ovat tässä suhteessa keskeinen analysointiväline.
4. **TUNNUSTAEN**, että kokonaisvaltainen poliittinen näkemys ja tiivis koordinaatio analysoitaessa ikääntymiseen liittyvien menojen kestävyyttä sekä eläkkeiden ja pitkäaikaishoidon riittävyys ovat tärkeitä.

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

5. **VAHVISTAA** sosiaalisen suojelun komitean (ja sen eläkkeiden riittävyyttä käsittelevän työryhmän) ja komission laatiman eläkkeiden riittävyyttä koskevan vuoden 2024 raportin keskeiset päätelmät.

6. KOROSTAA eläkkeiden riittävyyttä koskevan vuoden 2024 raportin tärkeimpiä havaintoja:

- a. Iäkkäiden köyhyys- ja syrjäytymisriski kasvaa edelleen suhteellisen tuloköyhyyden vuoksi, ja se on suurempi vanhuusiässä, erityisesti naisten kohdalla. Vaikka maiden välillä on edelleen merkittäviä eroja, useampi kuin joka viides iäkkäästä eurooppalaisesta on köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa. Ikääntyneiden tulot ovat edelleen keskimäärin alle 90 prosenttia työikäisten tuloista. Elinajanodotteen nousu on hidastunut. Tällä hetkellä eurooppalaiset voivat odottaa viettävänsä keskimäärin 21 vuotta eläkkeellä. Terveysturvallisuuden ja pitkäaikaishoidon tarve kasvaa iän myötä, ja siihen liittyy suurempi köyhyysriski.
- b. Suurin osa ikääntyneistä on naisia, minkä vuoksi sukupuolten välinen ero vanhuudessa on erityinen sosiaalinen haaste. Vaikka miesten ja naisten keskimääräisten eläkkeiden välinen ero kaventuu entisestään, sukupuolten väliset erot vanhuusiän köyhyydessä, eläkkeen määrässä ja eläketurvassa osoittavat sitkeän eriarvoisuuden, joka muodostuu työelämän aikana. Muiden tekijöiden lisäksi heikompi finanssiosaaminen voi haitata naisten eläkesuunnittelua. Naiset myös elävät pidempään sairaina kuin miehet ja tarvitsevat useammin hoitoa, mutta heidän tulonsa ovat pienemmät.
- c. Vaikka covid-19-pandemia ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttama elinkustannusten kasvu aiheuttivat merkittävän haasteen elintasolle, eurooppalaiset eläkejärjestelmät ja kriisintorjuntatoimenpiteet auttoivat lieventämään vaikutusta eläkkeiden riittävyyteen. Samaan aikaan yleinen uudistussuuntaus riittävyydismekanismin pysyväksi parantamiseksi jatkui. Eläkkeiden indeksointi on keskeinen toimintapoliittinen väline suojella eläkkeensaajia tulojen heikkenemiseltä.

- d. Eläkekorvausasteen ennustetaan useimmissa jäsenvaltioissa laskevan seuraavien neljän vuosikymmenen aikana. Vaikka eläkejärjestelmät ja verotus vaikuttavat eläketulojen tasoon ja (uudelleen)jakautumiseen sekä riittävyyden tulevaan kehitykseen, eläkeikä on edelleen keskeinen tekijä, joka selittää nykyisiä ja tulevia etuuksia. Työuran keskeytysten käsittely eläkejärjestelmissä vaihtelee suhteellisen hyvältä lastenhoitokatkojen turvaamisesta epäyhtenäisempään työttömyyden ja pitkäaikaishoidon huomioimiseen.
 - e. Elinajanodotteen sosioekonominen eriarvoisuus on haaste eläkepolitiikalle. Voi olla tarpeen, että siinä on mukautettava eläkeväyliä eri uraprofiileihin eriarvoisuuden syntymisen estämiseksi. Se, miten eriarvoisuus työansioissa näkyy eläke-eroina, riippuu suurelta osin eläkejärjestelmän progressiivisuudesta. Vaikka eläkejärjestelmät suojaavat tarvitsevia, puutteita on edelleen. Itsenäisten ammatinharjoittajien eläkkeiden ennustetaan olevan keskimäärin kolmanneksen pienempiä kuin vastaavan uran tehneiden kokopäivätoimisten työntekijöiden eläkkeet, mikä johtuu muun muassa eroista säännöissä ja keskimääräisissä ansioissa.
7. KOROSTAA riittävän vanhuuden toimeentulon merkitystä sosiaalisen lähentymisen varmistamiseksi, osallistavan ja kestävä kasvun edistämiseksi sekä taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi.
8. ON TYYTYVÄINEN toimenpiteisiin, joita on toteutettu eläkkeensaajien, erityisesti pienituloisten, suojelemiseksi elinkustannusten nousulta, sekä monissa jäsenvaltioissa toteutettuihin uudistuksiin eläkkeiden riittävyyden parantamiseksi, mutta TOTEAA, että nykyisen ja tulevan riittävyyden varmistamiseen liittyy edelleen haasteita.

9. VAHVISTAA, että on jatkettava uudistuksia, joilla tuetaan eläkkeiden riittävyyttä pitkäikäisyyteen perustuvassa yhteiskunnassa, muun muassa parantamalla työmarkkinoille osallistumista, sosiaalisen suojelun järjestelmien saatavuutta ja niitä koskevia maksuja kaikille, sekä parantamalla laadukkaan ja kohtuuhintaisen terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon saatavuutta. PAINOTTAA tällaisten uudistusten merkitystä, myös talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ja elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa.
10. KOROSTAA, että eläkkeiden riittävyys ja eläkejärjestelmien julkisen talouden kestävyys liittyvät erottamattomasti toisiinsa, mikä edellyttää kokonaisvaltaista vastausta ikääntymisen haasteeseen. NOSTAA ESIIN eläkkeiden riittävyyttä koskevassa raportissa ja ikääntymisraportissa esitetyn analyysin keskinäistä täydentävyyttä tältä osin. KOROSTAA, että pidempi työelämä, jota tuetaan aktiivista ja tervettä ikääntymistä edistävillä politiikoilla sekä myönteisillä kannustimilla ja joustavammilla eläkeväylillä, joissa otetaan huomioon työurien moninaisuus, sekä naisten ja miesten korkea osallistuminen työmarkkinoille ovat avainasemassa riittävien ja kestävien eläkkeiden säilyttämisessä pitkäikäisyyteen perustuvassa yhteiskunnassa.
11. ON TYYTYVÄINEN siihen, että eläkkeiden riittävyyttä koskevassa raportissa keskitytään sukupuolten välisiin eroihin vanhuusiässä. KEHOTTAÄ sosiaalisen suojelun komiteaa ja komissiota jatkamaan ja kehittämään tätä analyysia tulevissa raporteissa. KOROSTAA luotettavien ja ajantasaisten indikaattoreiden merkitystä, jotta voidaan seurata sukupuolten välisiä eroja eläke-etuuksissa ja eläketurvassa, kuten Brysselissä järjestetyssä sukupuolten välistä eläke-eroa ja eläkkeiden riittävyyttä käsitelleessä korkean tason konferenssissa korostettiin.¹

¹ Report of the High Level Conference on the Gender Pension Gap and Pension Adequacy, 8 February 2024, Brussels

12. TOTEAA, että on tärkeää analysoida ennakoivasti eläkkeiden riittävyyttä ja vanhuuden toimeentuloa, myös jakaumanäkökohtia. KEHOTTA komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään ja soveltamaan mallinnustyökaluja, joilla helpotetaan tulevaa riittävyyttä koskevien ennusteiden laatimista ja arvioidaan uudistusten vaikutuksia.
13. KOROSTAA, että eläkkeitä olisi tarkasteltava yhdessä muiden sellaisten politiikka-alojen kanssa, joilla pyritään tukemaan vanhuusiän elintasoja, erityisesti pitkäaikaishoitoa. PITÄÄ MYÖNTEISENÄ, että eläkkeiden riittävyyttä koskeva raportti kattaa eläkkeiden ja pitkäaikaishoitopalvelujen välisen vuorovaikutuksen.
14. KEHOTTA sosiaalisen suojelun komiteaa ja komissiota jatkamaan eläkkeiden ja pitkäaikaishoidon riittävyyttä koskevaa työtään ja raporttoimaan asiasta vuonna 2027.
